

ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄС

Розвиток сучасної світової економіки характеризується посиленням міжнародної конкуренції, що зумовлює поглиблення інтеграційних процесів, а саме формування регіональних інтеграційних об'єднань, націлених на створення локальних середовищ, які сприяють підвищенню національної конкурентоспроможності й поліпшенню економічних і політичних позицій нашої держави на світовій арені. Особливе значення для сталого розвитку економіки України має оптимізація інтеграційної стратегії держави з метою найбільш повного використання конкурентних переваг з урахуванням вимог сучасного етапу глобалізації, необхідності вирішення соціальних, економічних, політичних проблем та активізації участі в міжнародному співробітництві у різноманітних сферах. Метою статті є обґрунтування варіантів прискорення процесу поглиблення інтеграції України з ЄС на основі удосконалення механізму організаційного забезпечення координації інтеграційних процесів. Методологія дослідження базується на діалектичному методі наукового пізнання і загальнонаукових методах гносеології: теоретичного узагальнення, системного аналізу і синтезу (для дослідження сутності й закономірностей регіональних інтеграційних процесів); статистичного і математичного аналізу (для дослідження особливостей інтеграційної взаємодії України з ЄС і країнами СНД. Результати дослідження: проведено аналіз співпраці України з країнами Європейського Союзу; розглянуто особливості найбільших сучасних регіональних об'єднань на Євразійському континенті; обґрунтовано об'єктивну необхідність інтегрування України до регіональних об'єднань; викладені загальні принципи і особливості розвитку співробітництва України з ЄС; надані рекомендації щодо необхідних заходів для прискорення процесу поглиблення інтеграції України з ЄС. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в уточненні та поглибленні науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму участі України в регіональних інтеграційних процесах в умовах глобалізації. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що результати проведеного дослідження дозволяють удосконалити інтеграційну стратегію України на основі оптимізації механізму організаційного забезпечення координації інтеграційних процесів. Напрямами подальших досліджень, пов'язаних з удосконаленням механізму участі України в регіональних інтеграційних процесах в умовах глобалізації, стане оцінка соціально-економічних наслідків інтеграційної взаємодії.

Ключові слова: інтеграція, регіональні об'єднання, інтеграційні об'єднання, співпраця, ЄС, МС.

ВСТУП

Розвиток сучасної світової економіки характеризується посиленням міжнародної конкуренції, що зумовлює поглиблення інтеграційних процесів, а саме формування регіональних інтеграційних об'єднань, націлених на створення локальних середовищ, які сприяють підвищенню національної конкурентоспроможності й поліпшенню економічних і політичних позицій нашої держави на світовій арені. Інтеграція України до світового економічного простору обумовила проблему вибору оптимальних шляхів поглибленої інтеграції України (з урахуванням її членства у СОТ) до існуючих і перспективних регіональних економічних об'єднань на Євразійському континенті, перш за все, до ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблему регіональної інтеграції досліджували ряд українських вчених і фахівців-практиків, зокрема: В. Геєць, В. Точилін, В. Сіденко, І. Кліменко, О. Федірко, І. Ус, Т. Осташко, Л. Волощенко, І. Кобута, В. П'ятницький, І. Бураковський, В. Мовчан, Д. Ляпін, С. Козь'яков, А. Гончарук, Н. Ничай та багатьма іншими.

Постановка проблеми. У більшості досліджень аналізуються тенденції інтеграційних процесів, прогнозуються перспективи розвитку конкретних інтеграційних об'єднань. Однак зміни у світовій економіці, соціально-політична нестабільність у

багатьох регіонах світу, реалізація інноваційної моделі економічного розвитку України визначають необхідність подальших наукових досліджень, пов'язаних з удосконаленням механізму участі України в регіональних інтеграційних процесах в умовах глобалізації.

Метою статті є обґрунтування варіантів прискорення процесу поглиблення інтеграції України з ЄС на основі удосконалення механізму організаційного забезпечення координації інтеграційних процесів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Співробітництво України з ЄС з моменту набуття незалежності розвивалося дуже нерівномірно.

У 1994 р. Україна стала першою республікою колишнього СРСР, що підписала з Європейським Союзом Угоду про партнерство і співробітництво (УПС). Пізніше аналогічні угоди Євросоюз підписав з усіма державами СНД, тоді як більшість країн Східної Європи відразу ж стали його асоційованими членами.

УПС обіцяла Україні чималі економічні вигоди. У цьому документі ЄС брав на себе зобов'язання сприяти розвитку двосторонньої торгівлі й інвестуванню. Але реальний прогрес у відносинах Україна – ЄС після підписання УПС так і не настав. Цей документ набув чинності лише 1 березня 1998 р., коли для ЄС значущість торговельних відносин з

Україною відійшла на другий план. Так, у заяві Європейської комісії (грудень 2001 р.) відзначалося, що пріоритетними завданнями щодо України є боротьба зі СНІДом, туберкульозом, нелегальною міграцією й організованою злочинністю.

Багато в чому це пояснювалося ситуацією в Україні, якій за перші 10 років незалежності не вдалося провести ефективних реформ, при цьому глибока криза охопила практично всі сфери суспільства. Більше того, за рівнем соціально-економічного розвитку Україна почала суттєво відставати від багатьох країн субрегіону, а за оцінками конкурентоспроможності національної економіки посідала останні місця не тільки серед європейських країн, а й серед багатьох країн, що розвиваються. Відсутність громадського консенсусу щодо напрямів і темпів соціально-економічних реформ, практично стабільно неефективна діяльність урядів суттєво віддаляла перспективу не тільки повного, а й асоційованого членства України в ЄС. Очевидно, що тільки послідовні, глибокі та рішучі реформи могли змінити цю тенденцію кардинально [1].

Зміни подальших 10 років принесли певні позитивні результати. Так, Євросоюз визнав за Україною статус країни з ринковою економікою в антидемпінгових розслідуваннях, було досягнуто певних домовленостей стосовно спрощення візового режиму між Україною та країнами ЄС [2].

Проте це майже не вплинуло на характер відносин між Україною та ЄС. Переговори України з ЄС, щорічні саміти Україна – ЄС, засідання Ради з питань співробітництва між Україною і ЄС та обмін візитами на високому рівні не приносять суттєвих результатів. Що раз до України висувалися нові претензії та вимоги, які вона була зобов'язана виконувати [1].

У відповідь на прохання України про надання статусу асоційованого члена Єврокомісія в 2004-2005 рр. запропонувала їй статус «сусіда ЄС». З одного боку, цей статус не передбачає членства в цій організації, з іншого, – країна-сусід у перспективі отримає доступ до всіх реалій Євросоюзу, включаючи єдиний ринок, вільну торгівлю, відкритий інвестиційний режим і т. ін. Країни, що мають вплив у Євросоюзі, очевидно, вирішили призупинити процес прийняття нових членів. Розширення на схід далі Польщі їм не вигідне з економічних міркувань, а тим більше – спрямування масштабних коштів на вирішення проблем нестабільної, масштабної й застарілої української економіки.

Слабкі євроінтеграційні позиції України та її невідповідність політичним й економічним критеріям для вступу до ЄС стали закономірним результатом непослідовності і зволікання у здійсненні реформ. Роки тупцювання на місці залишили Україну позаду тих країн Центральної і Східної Європи, які наполегливо здійснювали складні ринкові перетворення. Домінування «декларативної» і брак «імплементативної» культури в органах виконавчої влади, слабка інституційна і функціональна закріпленість пріоритетності політики європейської інтеграції у повсякденній діяльності уряду, неефективні механізми міжвідомчої координації і

моніторингу виконання ухвалених рішень, низький рівень фахової підготовки державних службовців (навіть вищої ланки) і знань того, що стосується європейської інтеграції, негативно впливали на реалізацію Угоди про партнерство і співробітництво та Стратегії інтеграції до ЄС [1].

Існує й досі цілий ряд проблем у торговельних відносинах України з країнами ЄС, головними з яких є такі: хронічна дефіцитність торгівлі; відсутність помітних зрушень у товарній структурі; обмеження щодо подальшого нарощування експорту; проблеми імпорту. Так, серед основних проблем інтеграції України до ЄС спеціалісти називали такі [1; 4; 5]:

- українська правова база потребує значної гармонізації та адаптації до загальних правил ЄС;
- основні експортні галузі економіки України (металургія, легка промисловість, АПК) сьогодні на європейському ринку очікують чималі труднощі;
- у середньостроковій перспективі Україна також повинна буде нести певний фінансовий тягар внесків до організаційних структур ЄС.

Отже, головними факторами, що перешкоджали та й сьогодні стримують швидкий вступ України до ЄС, є: величезний розрив у рівнях економічного розвитку України і європейських країн; все ще незадовільні абсолютні обсяги взаємної торгівлі; значна відмінність рівня життя населення; невідповідність правових систем.

Проривним у відносинах України з ЄС став 2008 р., коли країна вступила до Світової організації торгівлі. У тому ж році розпочався процес підготовки майбутньої угоди про розширену і всеосяжну зону вільної торгівлі та асоціацію з ЄС.

Одним з ключових завдань у реалізації цього процесу було вдосконалення системи координації міжнародної інтеграції України на політичному рівні, включаючи її формування, стратегічне планування, імплементацию, моніторинг та аналіз ефективності шляхом розроблення ефективного централізованого інституційного механізму координації.

Прикладом формування такого забезпечення є формування в 2008 р. Координаційного бюро європейської інтеграції (рис. 1) [6].

Але вже 31 березня 2010 р. постановою Кабінету Міністрів України № 286 у структурі Секретаріату Кабінету Міністрів України утворено Бюро європейської інтеграції, а Координаційне бюро європейської та євроатлантичної інтеграції ліквідовано [7].

Це утворення було орієнтовано на здійснення моніторингу та аналіз ефективності реалізації державної політики європейської інтеграції України, зокрема щодо впровадження внутрішніх реформ, спрямованих на наближення до ЄС. Одним із пріоритетів його створення є обґрунтування вдосконалення державної політики європейської інтеграції України та інституційного механізму її реалізації.

Основним завданням його створення є організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне та інше забезпечення діяльності Кабінету Міністрів та його урядових комітетів, а також Прем'єр-міністра

України, віце-прем'єр-міністрів і керівництва Секретаріату Кабінету Міністрів щодо:

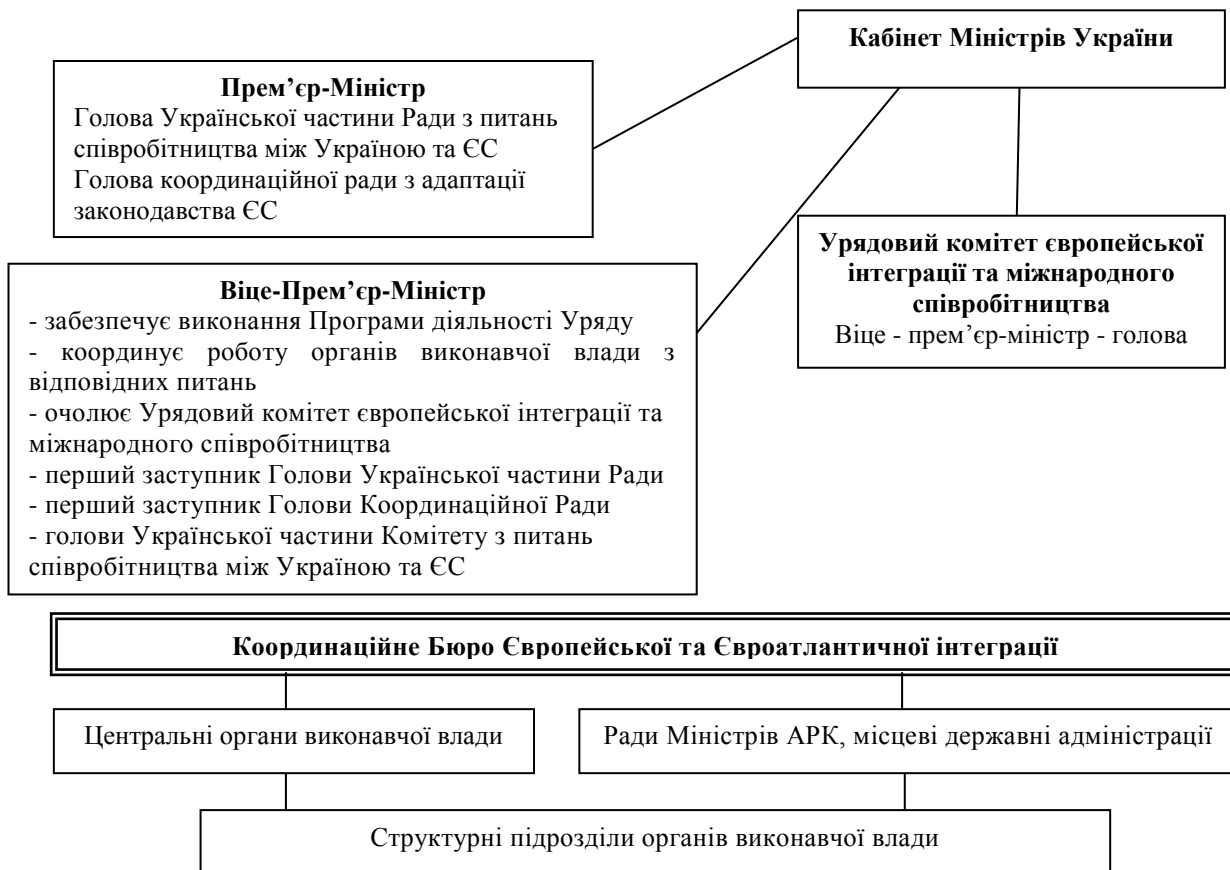

Рис. 1. Структура координаційного Бюро європейської інтеграції Секретаріату Кабінету міністрів України до 2010 року [6]

- стратегічного планування європейської інтеграції;
- імплементації положень Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС, Плану дій Україна – ЄС, моніторингу домовленостей між Україною та ЄС;
- підготовки до участі України у програмах та агентствах ЄС;
- адаптації законодавства України до законодавства ЄС та ін.

Воно повинно було забезпечити горизонтальну координацію роботи органів виконавчої влади з питань європейської інтеграції, що вказано на рис. 2.

Важливою передумовою забезпечення ефективності регуляторних впливів на інтеграційні процеси є обґрунтування інструментарію реалізації його повноважень та стандартизації у часі параметрів його функціонування. Так, основними його завданнями є підготовка урядових засідань, присвячених європейській інтеграції та міжнародному співробітництву, щомісячних засідань з питань співробітництва між Україною та ЄС, засідань Координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС та Ради з питань співробітництва між Україною та ЄС, спільних засідань з питань співробітництва між Україною та ЄС.

Загалом механізм організаційного забезпечення процесів міжнародної інтеграції України наведено на рис. 3. Наведений механізм не підміняє діяльності

провідних міністерств у європейській інтеграції, а заповнює прогалини в забезпеченні горизонтальної координації.

Дійсно революційним кроком у питаннях реалізації євроінтеграційного спрямування України стали розробка і парафування Угоди про Асоціацію з ЄС.

У рамках Угоди про Асоціацію з Євросоюзом з 2008 р. Україна та ЄС вели переговори щодо укладення Угоди про «глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі», якою передбачено не тільки зниження тарифів, а й зниження витрат торгівлі за рахунок гармонізації регуляторних практик, спрощення митного режиму тощо). Вимоги щодо гармонізації законодавства та адміністративно-регуляторних практик, а також моніторинг їх виконання й технічна підтримка з боку ЄС уже вплинули на розвиток інституцій (насамперед, адміністративних систем і правосуддя) країн Центральної та Східної Європи. Саме завдяки цьому ці країни зуміли успішно провести реформи, які забезпечили більшості нових членів ЄС нинішні високі темпи й стабільність економічного зростання. Треба підкреслити, що переговори базувалися на принципі «Світова Організація Торгівлі +» (COT+) і мають на меті забезпечити «економічну інтеграцію України до внутрішнього ринку ЄС» [4].

Підхід «COT+» означає прагнення сторін досягти не лише максимального зниження тарифів та обмежень на торгівлю послугами, а й побудувати

«правила торгівлі», які забезпечать скасування будь-яких бар'єрів у торгівлі між Україною та ЄС. Тому, одним з важливих завдань переговорів було створення

більш сприятливого правового середовища для торгівлі.

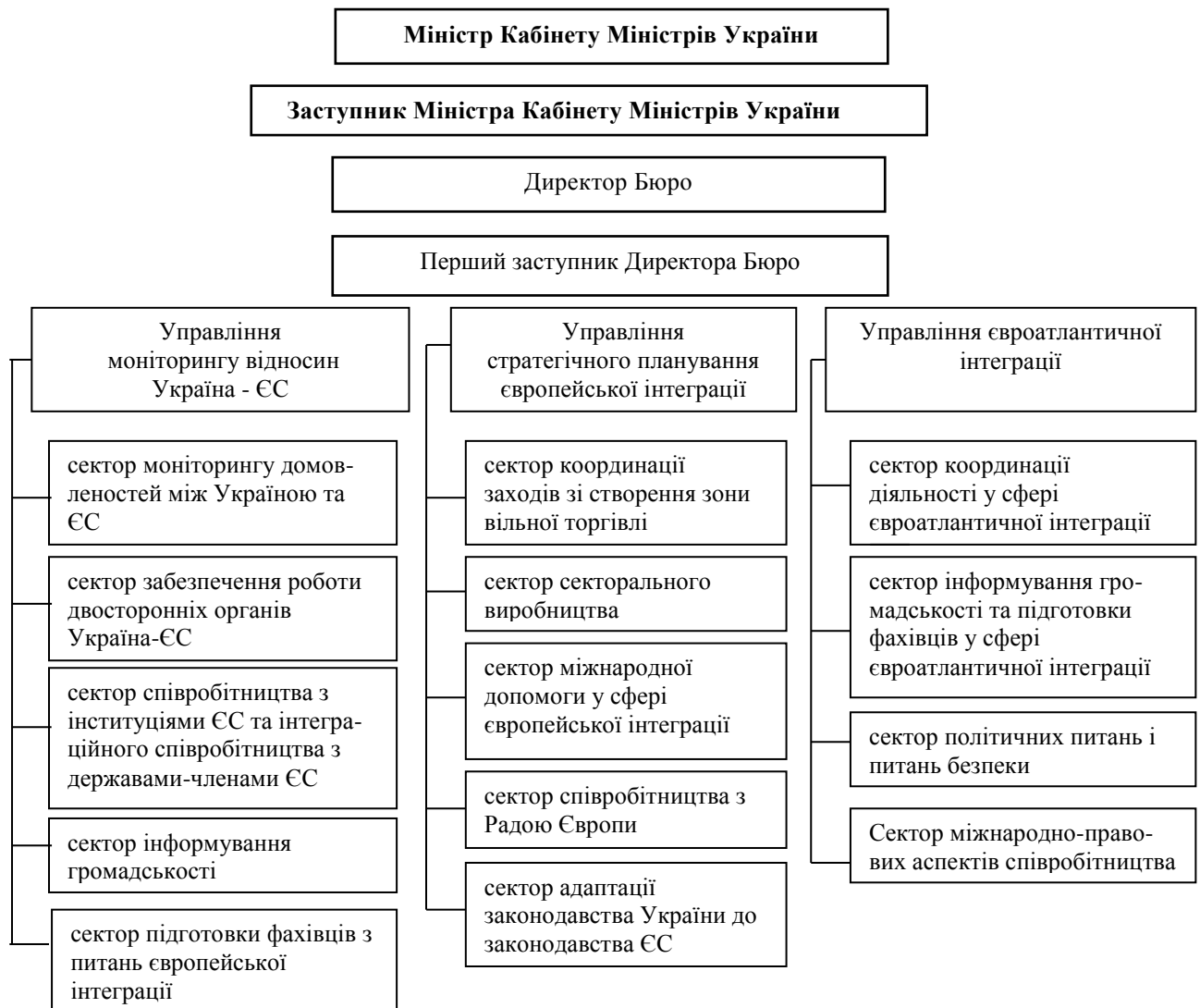

Рис. 2. Схема організаційного забезпечення координації інтеграційних процесів до 2010р.

При цьому необхідно враховувати, що сьогодні в умовах приєднання до СОТ різних країн світу спостерігаються значні відмінності:

– розвинуті країни здійснюють державну підтримку важливих для економічної безпеки галузей, водночас забороняють це новим членам СОТ. Розвинуті країни розширюють сферу свого впливу через СОТ, дбаючи перш за все про свої інтереси, та лише обмеженою мірою поступаються ними на користь менш розвинутих країн;

– країни, що розвиваються (а це більшість членів СОТ), стають обмеженими у своїх інструментах реалізації економічної політики забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Основні напрями, за якими виявилася асиметрія угоди між Україною і СОТ [8]:

1) асиметричність у рівні і формах імпорتنних мит;

2) асиметричність узгоджених нетарифних заходів, які не можуть бути обґрунтовані згідно з положеннями Угоди з СОТ;

3) заборона Україні як новому члену СОТ застосовувати цілу низку заходів державної підтримки внутрішнього виробника;

4) асиметричність у можливості реалізації фінансово потужних програм підтримки виробництва та експорту, зокрема агропродовольчих товарів України і розвинених країн світу (наприклад ЄС);

5) у сфері послуг Україна взяла на себе специфічні зобов'язання приблизно в 150 підсекторах із діючих 155, що є виключно високим рівнем, якщо порівняти його з більшістю країн – членів СОТ.

Як наслідок, умови вступу України в СОТ призвели до появи в середині вересня 2012 р. офіційного звернення України до Генеральної Ради СОТ щодо готовності України розпочати переговори про підвищення зв'язаних за зобов'язаннями СОТ імпорتنних тарифів на 371 товарну лінію (а усіх тарифних ліній в українській товарній номенклатурі приблизно 11 600), з яких 147 позицій – промислові товари, 224 – сільськогосподарські товари.

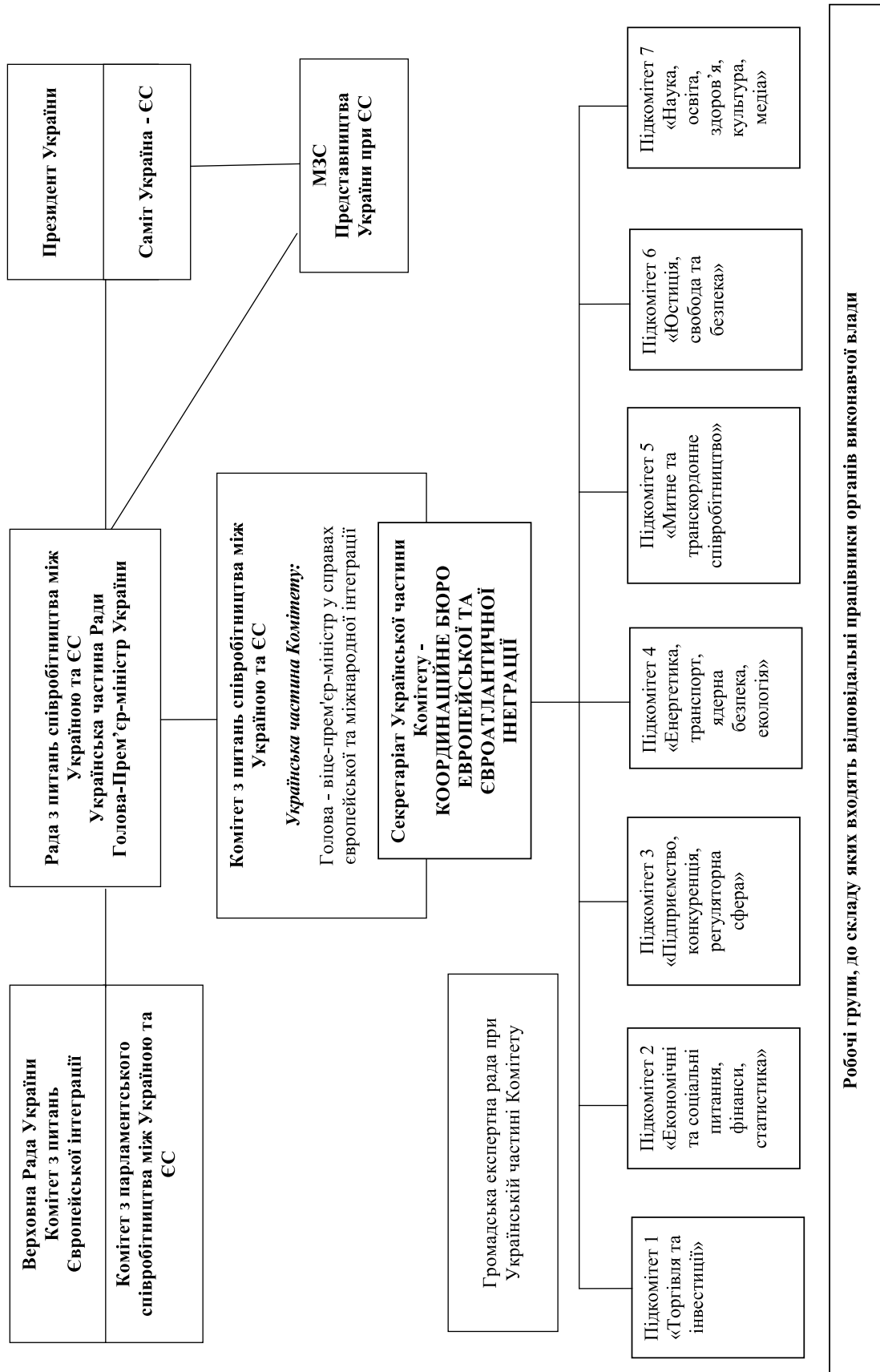

Рис. 3. Схема механізму організаційного забезпечення інтеграції України з ЄС до 2010 року

З іншого боку, економічна інтеграція з ЄС, якої прагне Україна, відбуватиметься через так звану регуляторну конвергенцію або приведення регуляторного середовища країни до вимог стандартів ЄС. У міжнародній практиці існують дві парадигми

торговельних угод у світі загалом і безпосередньо в Європі.

Перша парадигма базується на загальносвітових тенденціях торговельного права, що склалися на основі переговорів Дохійського раунду в рамках СОТ і

численних регіональних торговельних угод, укладених упродовж останніх 10-15 років. Один із найпоказовіших прикладів – угода між ЄС і Південною Кореєю, яку було підписано 16 жовтня 2009 р.

Друга парадигма базується на юридичній конструкції Договору про заснування Європейського Співтовариства (а з 1 грудня 2009 р. – Договору про функціонування Європейського Союзу) та передбачає поширення на третю країну дії всіх актів *acquis communautaire* (усієї нормативно-правової бази ЄС). Прикладами є Угода про європейський економічний простір (Угоду підписано між ЄС і Норвегією, Ісландією та Ліхтенштейном), набір секторальних угод між ЄС і Швейцарією, Договір про енергетичне співтовариство (Договір між ЄС-27 і західно-балканськими країнами), які передбачають інтеграцію третіх країн у внутрішній ринок ЄС у відповідних секторах (ініціатива ЄС щодо створення Транспортного співтовариства, яке забезпечило б інтеграцію третіх країн у внутрішній ринок автомобільних і залізничних перевезень Європейського Союзу).

Обидві парадигми добре розвинені, їх використовують різні країни та об'єднання. Тому досить часто в переговорах основним питанням є не так формулювання положень угоди, як пошук відповіді на запитання: яка із зазначених парадигм прийнятніша для обох сторін?

Вибір парадигми передусім залежить від політичної готовності сторін. Окрім того, сторони беруть до уваги чутливе питання уникнення надмірного доступу товарів на ринки сторін, спроможність державних і приватних інституцій цих сторін до лібералізації торгівлі та інтеграції. Проте найголовніший визначальний чинник – переваги та вади обраної парадигми для національного бізнесу.

Після буремних подій жовтня 2013 р. – початку 2014 р., коли новим українським урядом і представниками ЄС було прийнято рішення про підписання Угоди про Асоціацію України з ЄС, 17 березня 2014 р. Рада міністрів закордонних справ країн Європейського Союзу схвалила тимчасове зняття мит на український експорт до Євросоюзу. Рішення діяло до 1 листопада 2014 р.

Суть цього рішення полягає в тому, щоб скасувати або знизити ввізні мита на певні групи товарів до набрання чинності економічною частиною Угоди про Асоціацію з ЄС.

Так, українські виробники зможуть одержати вільний доступ до європейського ринку із 500 млн. платоспроможних споживачів. Нинішні ввізні мита на промислові товари будуть негайно знижені або повністю зняті з 94,7% української продукції. Якщо сьогодні середньозважений тариф становить 6-7 %, то після зняття мит він не сягатиме навіть 1%, а на деякі товари стане нульовим. Європейські експерти вже підраховували, що внаслідок зменшення і скасування мит Європейським Союзом українські експортери зможуть заощадити цього року 487 млн. євро. Подальші успіхи залежатимуть від того, наскільки оперативного українці зможуть скористатися наданими преференціями і збільшити обсяги торгівлі з ЄС.

Особливі надії Україна покладає на поліпшення

торгівлі з Євросоюзом товарами агропромислового комплексу. Щодо сільськогосподарських товарів ЄС має надати негайні й необмежені преференції на 82,2% українського експорту.

За даними Мінекономрозвитку, український аграрний сектор одержить найбільші переваги від зменшення ввізних мит: 330 млн. євро для аграрної продукції та 53 млн. євро для переробленої сільськогосподарської продукції.

Сьогодні Україна для ЄС – це постачальник сировини у вигляді зерна та чавуну. Але якщо на цей момент в ЄС готові купувати зерно та чавун і платити за це великі гроші, то варто так і робити. На сьогодні продавати в ЄС обладнання для електростанцій або легкові автомобілі малореально, і проблема тут не в якості й технології. Ніхто не любить конкурентів, а ЄС від початку створювався з метою не допускати конкурентів у сферу машинобудування та галузі з високою доданою вартістю.

Як наслідок, для збільшення конкурентоспроможності вітчизняних товарів країні необхідна ефективніша політика залучення інвестицій в основний капітал, в основні фонди. Модернізація вже існуючих підприємств і створення нових дадуть збільшення виробництва товарів з високою доданою вартістю. При цьому також бажано не зациклюватися на торгівлі з сильнішими й багатшими країнами, постійно шукати альтернативи й нові ринки збуту.

Тобто, Україна має сьогодні найскладнішу проблему – необхідність докорінної зміни структурної політики держави. Як, інтегруючись у ЄС, не лише зберегти провідні підприємства машинобудування, які визначають високотехнологічний потенціал нашої промисловості, а й істотно зміцнити їхню конкурентоспроможність, забезпечити затребуваність їхньої продукції на європейському ринку?

Враховуючи вкрай складну геополітичну ситуацію, в якій опинилася Україна після анексії Росією Криму у лютому-березні 2014 р., доцільно акцентувати увагу держави на створенні механізмів інноваційного стимулювання насамперед вітчизняних оборонних підприємств. Це досвід провідних країн Заходу – високі технології приходять у цивільні галузі через механізми оборонних підприємств.

Україні необхідне не тільки економічне зростання темпами не нижче за 6-7 % на рік, але й створення механізмів інноваційно-технологічного зростання.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Оцінюючи перспективи розвитку взаємовідносин і співпраці України з країнами ЄС, можна дійти висновку, що ключовим питанням вибору інтеграційного спрямування будь-якої країни, в тому числі України, є якість інтеграційного об'єднання, а не швидкість приєднання чи кількість підписаних угод. Тому реалізація запропонованих в статті концепцій інтеграції України з країнами ЄС дозволить еволюційним шляхом реалізувати повною мірою інноваційну модель економічної інтеграції в усіх часових вимірах.

Напрямами подальших досліджень, пов'язаних з удосконаленням механізму участі України в регіональних інтеграційних процесах в умовах

глобалізації, стане оцінка соціально-економічних наслідків інтеграційної взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Резніков В. В. Формування комплексного підходу щодо вдосконалення державного регулювання механізму міжнародної інтеграції України: монографія [Текст] / В. В. Резніков. – Харків : Екограф, 2011. – 168 с.
2. ЄС офіційно визнав Україну країною з ринковою економікою / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/23.12.2005>.
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Беренда С. В. Еволюція економічної інтеграції в країнах Європи: монографія [Текст] / С. В. Беренда. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 168 с.
5. Україна в інтеграційних процесах на пострадянському просторі: моделювання альтернатив / І. В. Клименко, Ю. М. Харазішвілі, О. М. Шаров, І. В. Ус. – Київ : НІСД, 2013. – 68 с.
6. Координаційне бюро європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euoukraine.org.ua/08.03.2008>.
7. Координаційне бюро європейської та євроатлантичної інтеграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euoukraine.org.ua/08.03.2008>.
8. Оцінка наслідків членства України у Світовій організації торгівлі: монографія [Текст] / М. О. Кизим, І. Ю. Матюшенко, В. В. Шпілевський, С. В. Беренда та ін. За заг. ред. проф. М. О. Кизима. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 206 с.

Козырева Елена Вадимовна

УГЛУБЛЕНИЕ ИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ С ЕС

Развитие современной мировой экономики характеризуется усилением международной конкуренции, что приводит к углублению интеграционных процессов, а именно формированию региональных интеграционных объединений, нацеленных на создание локальных сред, способствующих повышению национальной конкурентоспособности и улучшению экономических и политических позиций нашего государства на мировой арене. Особое значение для устойчивого развития экономики Украины имеет оптимизация интеграционной стратегии государства в целях наиболее полного использования конкурентных преимуществ с учетом потребностей современного этапа глобализации, необходимости решения социальных, экономических, политических проблем и активизации участия в международном сотрудничестве в различных сферах. Целью статьи является обоснование вариантов ускорения процесса углубления интеграции Украины с ЕС на основе совершенствования механизма организационного обеспечения координации интеграционных процессов. Методология исследования базируется на диалектическом методе научного познания и общенаучных методах гносеологии: теоретического обобщения, системного анализа и синтеза (для исследования сущности и закономерностей региональных интеграционных процессов); статистического и математического анализа (для исследования особенностей интеграционного взаимодействия Украины с ЕС и странами СНГ). Результаты исследования: проведен анализ сотрудничества Украины со странами Европейского союза; рассмотрены особенности крупнейших современных региональных объединений на Евразийском континенте; обоснованно объективную необходимость интеграции Украины в региональных объединениях; изложены общие принципы и особенности развития сотрудничества Украины с ЕС; даны рекомендации относительно необходимых мер для ускорения процесса углубления интеграции Украины с ЕС. Научная новизна исследования заключается в уточнении и углублении научно-практических рекомендаций по совершенствованию механизма участия Украины в региональных интеграционных процессах в условиях глобализации. Практическое значение полученных результатов заключается в том, что результаты проведенного исследования позволяют усовершенствовать интеграционную стратегию Украины на основе оптимизации механизма организационного обеспечения координации интеграционных процессов. Направлением дальнейших исследований, связанных с совершенствованием механизма участия Украины в региональных интеграционных процессах в условиях глобализации, станет оценка социально-экономических последствий интеграционного взаимодействия.

Ключевые слова: интеграция, региональные объединения, интеграционные объединения, сотрудничество, ЕС, ТС.

Kozyrieva O.

ENHANCING UKRAINE'S INTEGRATION WITH THE EU

The development of the global economy is characterized by increasing international competition, which leads to the deepening of the integrative process, namely to formation of the regional integrative associations that are aimed at creation of different types of local environment. This can enhance national competitiveness and improve the economic and political position of our country in the world. The most important part for the sustainable economic development of Ukraine plays optimization of integrative state strategy for the full range of competitive advantages including the requirements of the present stage of globalization, the necessity of solving the social, economic, and political problems

and also activation of participation in the international cooperation in various areas. The purpose of article is justification of different variations of integrative process between Ukraine and the EU that is based on improving of organizational mechanism in order to ensure the coordination of integrative processes. Results: the features of the most modern regional associations on the Eurasian continent have been considered; the general principles and characteristics of cooperation between Ukraine and EU have been grounded; consequences of WTO membership for "basic" export sectors of the economy of Ukraine in the deepening of EU integration have been outlined; recommendations on the necessary measures to accelerate the process of deepening Ukraine's integration with the EU have been made. Scientific novelty of research consists of specification and deepening of scientific and practical recommendations about improvement of the mechanism of Ukraine's participation in regional integrative processes in the conditions of globalization. The practical significance of these results is that the results of the study allow improvement of Ukraine's integrative strategy based on the optimization of organizational mechanism to ensure coordination of integrative processes. Directions for further research that are related to improvement of the mechanism of Ukraine's participation in regional integrative processes in the context of globalization, will be evaluation of the social and economic impact of integrative interaction.

Keywords: integration, regional associations, integration associations, cooperation, EU, TU.

Одержано 03.04.2015 р.

УДК 330.322.001.76

Никитюк Тетяна Леонтівна,

к.е.н., доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки,
Луцький національний технічний університет

Баула Олена Вікторівна,

к.е.н., доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки,
Луцький національний технічний університет

СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВОЛИНСЬКОГО РЕГІОНУ ДО 2020 РОКУ

Україна поступово наближається до європейських стандартів ведення бізнесу та управління господарськими процесами. Важливу роль в економічних відносинах займає стратегічне планування та вибір моделі господарської системи. Більшість досліджень господарського розвитку Волинського регіону зосереджують увагу на моделі сталого економічного розвитку. В динамічних умовах сучасної глобальної економіки однією з успішних моделей виступає інноваційно-інвестиційна. Значна частина стратегічних планів не доходить до практичної реалізації та приносить значно менше користі, чим передбачалося. Причина невдач їх реалізації криється у відсутності узгодженості структурних елементів та неврахуванні європейського досвіду. Метою дослідження виступили проблеми та перспективи стратегічного планування господарського розвитку Волинського регіону до 2020 року з акцентуванням уваги на інноваційно-інвестиційній моделі. Дослідження проведене на основі системного підходу із застосуванням методів аналізу, синтезу та порівняння. Порівняння складових стратегічного планування ЄС та України показало їх спільні та відмінні риси. Аналіз «Стратегії транскордонного співробітництва «Єврорегіон Буг 2014-2020 рр.» та проекту Стратегії «Волинь-2020» акцентовано на місії, основних цілях, спільних та відмінних рисах. Охарактеризовано інноваційні проекти реалізовані в рамках «Єврорегіон Буг» та «Стратегії економічного і соціального розвитку Волинської області на 2004-2015 рр.». У фінансуванні інноваційно-інвестиційної моделі Волинського регіону виділено основні перешкоди: недостатність інвестиційної бази, складний шлях формування інституціонального середовища, недостатньо розвинений механізм внутрішнього інвестування. Запропоновано комплексні треступеневі заходи реалізації Стратегії «Волинь-2020»: узгодження стратегії, що формується з діючою стратегією ТКС «Буг»; достатнє фінансування проектних заходів; співпраця між усіма суб'єктами реалізації. Використання заходів значно підвищить ефективність стратегічного планування у регіоні. Подальшого дослідження потребують проблеми формування стратегій регіонального розвитку за умов децентралізації управління в Україні.

Ключові слова: регіон, транскордонне співробітництво, модель сталого економічного розвитку, інноваційно-інвестиційна модель, стратегія, місія, цілі.

ВСТУП

Постановка проблеми. Практичною єдиною стійкою характеристикою господарського розвитку в новітню добу глобалізації лишається мобільність. Швидкість реакції на мінливі умови кон'юнктури

внутрішнього і зовнішнього ринків, становлення формального та неформального інституціонального середовища, асиметрія інформації та розвитку світової та національної господарських систем – це невеликий перелік прояву мобільності сучасного життя. За таких динамічних умов найбільш успішною моделлю